

Моїсєєв Ю.О. (Україна, Вінниця)

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

В сучасних умовах бізнес – середовища має місце стійка тенденція формування нового типу управління, принципово орієнтованого на розвиток екологічного виробництва й екологічної культури, життєдіяльності людини – екологічний менеджмент. Саме такий тип управління, побудований на соціально-економічному й соціально-психологічному мотивуванні гармонії взаємин людини із природою, дозволяє ефективно вирішувати складні завдання сталого розвитку підприємництва.

В свою чергу, вирішення складних завдань сталого розвитку бізнесу, потребує забезпечення нових рівнів еколого-соціальної, еколого-економічної, еколого-правової та еколого-інноваційної компетентності спеціалістів, відповідальних за прийняття управлінських рішень. При цьому, така вимога у повній мірі поширюється, як на суб'єктів великого підприємництва, так і суб'єктів мікропідприємництва. Оволодіння новітніми досягненнями в галузі сучасної екології, і кращим вітчизняним та зарубіжним досвідом у сфері раціонального природокористування, ресурсозбереження, екологічного менеджменту, аудиту, екологічного маркетингу і бізнесу, регіональної, національної і міжнародної екологічної політики повинні стати важливою складовою професійної компетенції менеджерів.

Вирішення цього завдання потребує докорінної перебудови підходів до формування загальних засад екологічного менеджменту, і, зокрема, професійної підготовки «екологів-менеджерів» для всіх ланок і систем господарювання у рамках екологічної освіти. Безумовно сьогодні основою руху в цьому напрямку є освітня діяльність вищих навчальних заходів України, які готують фахівців за такими напрямками, як «Менеджмент природоохоронною діяльністю», «Екологічна політика і право» тощо.

Разом з тим, розглядаючи екологічну освіту у широкому значенні, як сукупність таких компонентів, як: - екологічні знання - екологічне мислення - екологічний світогляд - екологічна етика - екологічна культура, слід говорити, про необхідність формування профільно – фахового (світоглядно зрілого) рівня підготовки підприємців у рамках екології, менеджменту та права на інноваційній основі, у рамках післядипломної та неформальної екологічної освіти.

Певним кроком для вирішення цього завдання можуть стати сертифікаційні програми, які передбачають комплексний підхід до формування навчальної програми підприємців, на основі емпіричного – моделі, ключовим аспектом, якої є діяльнісний підхід. Визначальною характеристикою навчального процесу слухачів такої сертифікаційної програми повинна стати міждисциплінарність, яка дає можливість зрозуміти складний характер навколишнього середовища, опанувати взаємодію її біологічних, фізичних, соціальних, правових, економічних і культурних чинників; а також сприяти усвідомленню важливості навколишнього середовища для економічного, соціального і культурного розвитку бізнесу.

Також певним проявом посилення рівня екологізації освіти майбутніх підприємців на інноваційній основі є введення у навчальні програми підготовки бакалаврів та магістрів різних спеціальностей навчальних курсів, які передбачають поглиблення вивчення таких актуальних питань як екологічна політика, екологічна культура, екологічна етика, екологічна філософія тощо. Так, наприклад, на базі кафедри господарського права Донецького національного університету імені Василя Стуса для студентів юридичного факультету буде викладатися спеціальний курс за вибором студентів, основною метою якого є формування у студентів екологічної культури, умінь та навичок необхідних для юридичного супроводження екологоорієнтованих інноваційних проектів у сфері бізнесу, ефективного правового захисту екологічних прав підприємців та громадян.

Підсумовуючи вищевикладене, слід підкреслити, що удосконалення екологічної освіти підприємців повинно будуватися на основі впровадження нових критеріїв оцінки взаємовідносин людського суспільства й природи, коли саме екологічний імператив, екологічна парадигма мають стати керівними засадами у практиці підготовки менеджерів будь-якого профілю підприємницької діяльності.